МАЙ 27
Суббота
1939 он
№ 119 (2759)
Сэн 10 мунгэ

Бухы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯТ-МОНГОЛ ҮНЭН

ВКП(б)-эйн Б.-М. Обкомой ба БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй ОРГАН.

Bişeggyiji likvidaacalgii ijyyliiin 10 xyrter tygesxeje

Aguujixe Leenin—Staalinai paartiiin istoriiçeska XVIII sjeezd bolbol „xydelmerişen angiiin kylьtyyrne texniiçeske xemzeejinь inzeneerne-texniiçeske azalai xydelmerilegşedei xemzeede xyrter deeşelyylgiin istoriiçeska xeregte tomo alxamiiji bejelyylxe" geze, kylьtyyrne baiguulalgiin talaar tuilai jixe prograammiiji xaraalhan baina.

Ene xeregei ton jixe udxaşanariijinь eliryylxiin tulada, 1935 ondo, staxaanovcuudai Byxesojuuzna soveşçaani deere, nyxer Staalinai xelehen ygenyydiiji hanuulxa şuxala. Nyxer Staalin iigeze xelee hen:

„Xydelmerişen angiiin kylьtyyrne-texniiçeske xemzeejinь inzeneerne-texniiçeske azalai xydelmerilegşedei xemzeede xyrter deeşelyylhenei baaza deere le, uxaanai azal ba fiziiçeske azalai xoorondoxi protivopoloznostiiji ygeixelgiji tuilaza şadagdaxa baina. Iime debzelte xadaa bejelyylegdeşegyi geze hanaxa boloo haa, enieedtei baixa belei.. Xydelmerişen angiiin iime le kylьtyyrne-texniiçeske debzelte xadaa uxaanai azal ba fiziiçeske azalai xoorondoxi protivopoloznostiiin yndehe huuriiji andargan haigaza şadaxa gehende, socializmhaa kommunizmda şiльen orolgiji exilxiin ba ... baihan, azalai ynder ...teesiiji ba xereglelgiin pred...eedyydei tuilai elbeg bololgiji xangaza şadaxa gehende, ...eeg tyrexe jamarşji barimta ...ud ygei baina".

Ulasxoorondiin proletariaadai ...oozdь, bagşa nyxer Staalin bolbol ene zorilgodo ugaa jixe udxaşanariiji olgohoniinь eneen ...erehee xysed oilgogdono.

Paartiiin XVIII sjeezd deere nyxer Moolotov bolbol,... Ene ...ilgiin xysed şiidxelge xadaa ...den arbanziinyydiji erixe ...ina, zygeer bidener bolbol ...e zamaar amzaltataigaar jababdi. Gurbadugaar tabanziilei plaan xadaa ene aguujixe ...ilgiji şiidxelgede, bidenerliji ...e nege şatada deeşenь yr...xe baina" geze xelehen baina.

Staalinska gurbadugaar tabanziilei torşo soo, goorodto bygede...iin dunda huralsaliji bejelyyl..., dereevnide ba byxii nacionalьta respyyblikenyydte by...deniitiin doloonziilei huralsaliji şiidxen tygesxelge xadaa ...ujixe Staalinaar tabigdahan, ...zorilgiin bejelyylgiiji tyr...xe baina.

Kylьtyyrne baiguulaltiin prog...mmiiji bejelyylxe talaar, ali...i xemzeejabuulganuud xa...egeel tyryyn, deere dur...dagşa gol zorilgiji oiriin ...soo şiidxelgede zoriuu...dahan baixa johotoi.

Bişeggyiji likvidaacalgii tygesxelge bolbol ede xemzeejabuul...uudai negeniinь myn bolno. ...ygeer, manai BMASSR-te, ...enxii deerenь abxada, bişeggyiji likvidaacalgii tygesxelge ...daa xangaltagyi jabaza baina. ... ba Irkyytske oblastь...dtai sorevnovaaniin doogo...logoo nege pyynktiiji, nere...xelebel, respyyblike soo... bişeggyiji likvidaacalgii ... 1-de tygesxexe gehen ...igaa dyyrgeze şadaagyi ...nabdi.

...espyyblike dotor, bişeggyiji ...vidaacalgii tygesxelge bolbol ...hula jabaza baihaniinь jyy...r todorxoilogdonob gebel, ...ondo oroolzol 5041 xynyyd ...ali bişeg medexegyi xy...dei miil 17 proceentnь hur...dahan baigaa. 1939 onoi ...varilin 1-de, respyyblike ...r yzegbişeg medexegyi ...8 xynyyd ilerxeilegdehen ...tedenerei miil 17728 xynyydenь huralsaza baina.

Bişeggyiji likvidaacalga bolbol respyyblike dotor iime hulaar jabaza baihanaiinь gol şaltagaan jyyb gebel, zarim raioonno partiiina organizaacanuudai ba soveedyydei xytelberilegşed, aradai gegeerelei tahaguud xadaa ene asuudalda serьjoozno anxaralaa tabiaagyi, konkreetne xemzeejabuulganuudiiji bejelyyleegyi, formaalьno-biyrokratiiçeskaar xandahan baina.

Myn tereşelen, BMASSR-ei Narkomproos bolbol respyyblike dotor bişeggyiji likvidaacalxa tuşaa konkreetne, bolьşevig xytelberiiji xangaza şadaagyi baigaa gexede bolno.

Zarim aimaguudta, bişeggyiji likvidaacalga bolbol ton xangaltagyi jabaza baina. Ziseenь, Tarbagatain aimagta, bişeg medexegyi 1747 xynyydei, miil 383 xyniinь huraza garhan ba 840 xynyydenь huraza baina, xarin 524 xynyydenь oroldoogyi huralsanagyi.

Tarbagatain raiONO-ji erxilegşe nyxer Kriveenko bolbol bişeggyiji likvidaacalgiin xeregiiji ton muusa xytelberiine ba BKP(b)-ein raioonno komiteedei sekretaarь nyxer Dyydnikov ba raispolkoomoi tyryylegşe nyxer Popoov gegşed ene xeregiiji xangaxa konkreetne xemzeenyydiiji abnagyi

Biçyyrei raioondo bahal iime baina. Mynөө xyrter, 635 xynyyd ondoo hurgagdanagyi. Ene ziilei 4 hariin torşo soo, xamtadaa miil 125 xyn hurgagdahan baina.

Xiagtiin aimagta, bişeg medexegyi 2418 xynyydhee, miil 236-нь huraza garaa. Ene metiin ziseenyyd xadaa busadşji raioonuudta yzegdene.

Saaşadaa, iime uşariiji teseze jaabaşji bolxogyi. Konkreetne xemzeejabuulganuudiiji bodoto deerenь serьjooznoor bejelyylxe, byxii xysenyydee ba arga baidalaa ene xeregte byrin zoriuulxa zailaşagyi bolood baina.

Gebeş, bişeggyiji likvidaacalgiin talaar, respyyblike dotor tyryy raioonuud bii. Ziseenь, Selengiin aimagta (AimONO-ji erxilegşenь nyx. Kayyrov), 1939 onoi janvaariin 1-de bişeg medexegyi 1844 xynyyd elirxeelegdehen aad, ene ziilei main 1-de 1491 xyniinь hurguulaa dyyrgeze garhan ba 322 xynyydenь huraza baina. Aimag sooxi, 6 kolxoozuudanь bişeggyiji bultiinь hurgaba, olonxi kolxoozuudanь bişeggyiji likvidaacalgii xysed tygesxelgede dyteleze jabana. Selengiin aimagai amzaltiinь sekreed jyyb gebel, bişeggyiji likvidaacalgada socialis sorevnovaaniiji, somsooveedyydei, kolxoozuudai, kylьtarmeicuudai, hurgagşanarai xoorondo yrgeneer delgeryylee, aimaganь Zediin aimagtai sorevnovaani xenxei baina. Tereşelen, Zediin ba Jaruuniin aimaguudta, bişeggyiji likvidaacalga amzaltataigaar jabaza baina.

BMASSR-ei Sovnarkoom bolbol ene xeregte serьjoozno anxaralaa tabiza, respyyblike dotor bişeggyiji likvidaacalgii ene ziilei ijyyliin 10-xyrter tygesxexe zailaşagyi şuxala geze toolood, konkreetne xemzeejabuulganuudiiji gargaba.

BMASSR-ei Sovnarkoomoi togtooloor xaraalagdahan konkreetne xemzeejabuulganuudiiji xereg deerenь bejelyylze, respyyblike dotor bişeggyiji likvidaacalgii tygesxexe tuşaa socialis sorevnovaaniiji ynexeer yrgeneer delgeryylze, tyryy xynyydei oopeduudiiji bygediin dostojaani bolgozo, bişeggyiji likvidaacalgii ijyyliin 10 xyrter şiidxen tygesxeje.

MALAA TEZEELEER XYSED XANGAXIIN TYLӨӨ GERAASIMOVSKA XYDEL[illegible]E YRGENӨӨR OROLSOJO!

ƟEKTAARHAA 30 CEENTNER YBEHE XURIAAXIIN TYLӨӨ

Main 22-to, Kabaanskiin ceentrte, aimagai lygovooduudai soveşçaani bolbo. Soveşçaanida lygovooduud, agronoomuud, zoovetxydelmerilegşed ba gazartariaalangai tahagai xydelmerilegşed xabaadalsaa.

Lygovooduud-geraasimovcuudai respyyblikaanska soveşçaaniiin itooguud ba aimagai lygovooduudai zorilgonuud tuşaa, Kabaanskiin AZO-goi zemleystroitelь nyxer Biikov doklaad xebe.

Tereşelen, soveşçaanida xabaadagşad bolbol manai respyyblikiin soloto lygovood nyxer Geraasimovai leekciiji ton jixe anxaraltaigaar xelsehen baina.

Respyyblikaanska soveşçaanida xabaadagşadai xandalgiiji ba leekciiji xelsehenei hyyleer, ton aktiivna preeni exilbe.

Yge xelegşe byxen xadaa soloto lygovood nyxer Geraasimoviiji xaluunaar amarşalhan ba tezeelei probleemiiji tyrgeer şiidxelgede ugaa jixe udxaşanartai, nyxer Geraasimovai oopediiji demzehen baina.

Kolisoovsko selьsoveedei, „Pyyть socializma" kolxoozoi lygovood nyxer Berioozkin bolbol terenei 7 xynyydei sostaavtai zvenoonь 2 gektaar gazarta burgaaha, modonoi tyegsyylnyydiji seberlehen, 4 gektaar sabşalangai modo şuluuji tyyhen ba 2 zvenoonь, eldyyrilegdeegyi gazariiji tarilgiin gazar bolgoxiin tula burgaaha, tyegsyyl modonuudhaa seberleze baina geze xelebe. Nyxer Berioozkin bolbol eldeb nogoonuudiiji tarixiin şuxala baihiiji tusagaarlan temdeglene.

Myn, yge xelegşed nyxed A. Diimov („Pyyть Staalina"), Tarakaanov (Xandaliin selьsoveedei, Pyyşkinei neremzete kolxoozhoo), N. Novoloockl (Kiirovei neremzete kolxooz) gegşed өөhedlingөө zvenoonuudai xydelmeri tuxai ba sabşalangai gazariiji haizaruulxa xemzeenyydiiji jabuulgada aimagai organizaacanuudai bagaar tuhaldag tuşaa xelehen baina.

Soveşçaanida xabaadagşad bolbol malazalda tezeelei bexi baaza baiguulxiin tylөө, Staalinska Gurbadugaar Tabanziilei neremzete socialis sorevnovaanida ba geraasimovska xydelөөnde yrgeneer xabaadalsaxiijinь uriaalza, aimagaiga byxii kolxoozniguud, malazalai xydelmerilegşedte xandahan baina.

Tedener xadaa xandalga soogoo, main 25 xyrter kolxooz byxende geraasimovska zvenoonuudiiji baiguulxi, gektaar byrihөө 30 ceentnerhee doogo bişe urgasa xuriaaxiji ba negedexi, xojordoxi sabşalgiin plaaniiji xysed dyyrgexiiji uriaaina. Gadna, soveşçaanida xabaadagşad bolbol өөhedlingөө oopeduudiiji andaldaxiin zorilgoor, ijyyliin 10-da lygovooduudai xojordoxi soveşçaani zarlaxa geze togtoobo.

G. Bazaanov.

Geraasimovska meetodyyd praaktika deere

XORI. (Manai speckoorrhoo, telefoonoor). Xoriin aimagai kolxoozuud ene ziilde 13893 gektaar sabşalangai gazar uhalxa, 10000 gektaar sabşalangaigaa modo, şuluuji tyyxe, 3 miangan gektaar gazariiji burgaaha, xarganaanhaa seberleze, sabşalan bolgoxo plaantai baina. Aimagai kolxoozniguud bolbol socialis malazalaa tezeelei baazaar byrin xangaxiin tylөө geraasimovska xydelөөnde aktiivnaar orolsozo, sabşalangai urgasa deeşelyylgede zoriuulagdahan xemzeejabuulganuudiiji praktiiçeska bejelyylze baina.

Vdiin selьsoveedei, Staalinai neremzete kolxoozoi lygovoodçesko zvenoo (zvenevoodonь—lygovooduud - staxaanovcuudai respyblikaanska soveşçaanida xabaadagşa nyx. D. Abiduujev) bolbol 408 gektaar sabşalan ba 130 gektaar tariaalan uhalaad baina. Xylei selьsoveedei, „Gigaant" kolxoozoi geraasimovska zvenoo, 530 gektaar sabşalan uhalaa. Ene zvenoogoi xytelberilegşe—respyblikaanska soveşçaanida xabaadagşa nyxer Zaxaar Kapoorski gegşe zvenoogoigoo xydelmeriiji zybeer organizovaalza şadaa.

Myn, lygovoodçesko zvenoonuud Anaagai somonoi, „Ulaan Odon" kolxoozdo 5 xynyydei sostaavtaigaar, „Zaveet Iльiça" kolxoozdo 5 xynyydhee organizovaalagdahan baina. Ede zvenoonuud xadaa sabşalangiij uhalagiia, seberlege ba agrotexniiçeske busad xemzeejabuulganuudiiji organizoovannoor yngergeze baina.

Tiime baibaşji haanь, aimagai zarim kolxoozuudai xytelberilegşed bolbol geraasimovska xydelөөnei gynzegii udxaşanariiji oilgoogyi baina. Ziseelxede, Çisaaniin selьsoveedei, Kaganoovlçiin neremzete (tyryylegşenь n. Tyşlinov) ba Xylei selьsoveedei „Roodnik" (tyryylegşenь Siitnikov) kolxoozuud bolbol mynөө boltor lygovoodçesko - geraasimovska zvenoonuudiiji organizovaalaagyi ba ede kolxoozuudta sabşalangiiji haizaruulgiin xemzeenyyd jabuulagdaagyi şaxuu baina.

Sabşalangiiji uhalalgiin erxim bolzornuud yngereze baina. Uhalalgiin bolzorhoo urgasiin sydьbaa nelieed duldiidadag. Ene uşarhaa, ede kolxoozuudai xytelberilegşed bolbol malzaldaa tezeelei baaza baiguulgiin xeregei byxii şuxala udxaşanariiji oilgozo, xydelmeridөө erid xubilaltanuudiiji gargaxa johotoi.

**

Xoriin aimagai organizaacanuud bolbol ijyyniin 6-da, aimagaiga lygovooduud-staxaanovcuudai soveşçaani zarlaxiiji beledxeze baina. Ene soveşçaani deere, lygovooduud xadaa өөhedlingөө xydelmerinyydei oopediiji andaldaxa jym.

B. Zaapov.

GERAASIMOVSKA XYDELӨӨNIIJI ULAM YRGEDXEXE

Petropaavlovka. Xaa-xaanagyi, geraasimovska xydelөөn bolbol ton yrgeneer delgeryylegdeze baina. Ene xydelөөn xadaa socialis malazalda tezeelei bexi baaza baiguulxiin asuudaliiji tyrgeer şiidxexe ysloovi bolguulna.

Ziseelxede, Zediin aimagai, Naranai selьsoveedei „Pyyть Leenina" kolxooz (tyryylegşenь nyx. Dviniaanin), Kaliininai neremzete kolxooz (tyryylegşenь nyx. Filiippov) ba busad kolxoozuud bolbol ene xemzeejabuulgiji xaluunaar ugtan abza, 12-15 xynyydei sostaavtaigaar geraasimovska zvenoonuudiiji organizovaalza, nyxer Geraasimovai oopediiji praaktika deeree xereglexe exilee. Byxii sabşalangaigaa gazariiji modo, şuluu ba eldeb şoroi boguudhaa seberleze dyyrgehen ba myn uhaladag gazaraa uhalza baina.

Iime xydelmerinyyd „Galiin Oşon" kolxooz (tyryylegşenь nyx. Banzaragsaajev), „Iil Internacionaal" (Danzaanov) ba Alsagai somonoi kolxoozuudta jabuulagdaza baina.

Gebeşji, aimag soogoo malazalai talaar tomoxon kolxoozuud—„Ulaan-Yşөөtei" (tyryylegşenь Galdaanov Ş.), Saxьjaanovaagai neremzete (tyryylegşenyydenь Tynkeejev, Lubsaanov) ba busad kolxoozuud xadaa sabşalangai urgasa deeşelyylxiin tula xydelmeri muusa jabuulna. Ede kolxoozuud bolbol ziihee zil byri malnuudtaa tezeeleer dutadag ba eneen deerehee, malnuudanь jixeer xorodog baina. Ilangajaa, ede kolxoozuudta geraasimovska xydelөөniiji yrgeneer delgeryylze, ybehenei ynder urgasa xuriaaxa byxii ysloovinuud bii. Ende 1000 gektaar sabşalangai gazariiji uhalza bolxo baina! Gebeş, ede kolxoozuudai tyryylegşener ba kolxoozuudai dergedexi partiina exin organizaacanuud bolbol ene gaixamşag xydelөөniiji yrgeneer delgeryylxiin tula zoxixo xemzeenyydiiji abaadyi baina.

Myn, ene xemzeejabuulga xadaa Derestein somonoi kolxoozuudta delgeryylegdeegyi. Sagaan-Uhanai selьsoveedei tyryylegşe nyx. Poobokov gegşe: „Manai selьsoveedei kolxoozuudta geraasimovska xydelөөniiji delgeryylxe argagyi, jyyb gexede, sabşalangaimnai gazar modo, şuluu jixeer, tiime tula seberleze amzaxagyibdi"—geze xeleed, tus xydelөөniiji sexe arsaza huuna.

Iime, politiiçeske udxaşanartai xemzeejabuulgiji xereglee-xegyi ba tereniiji delgeryylxe jabadalda haad uşaruulagşadiiji zoxixo xemzeede xabaaduulza, lygovood nyxer Geraasimovai gaixamşag oopediiji praktiiçeska xydelmeri deeree xereglexe, kolxooz byride erxim kolxoozniguud - staxaanovcuudhaa geraasimovska zvenoonuudiiji baiguulza, socialis malazaldaa tezeelei bexi baaziiji baiguulxa johotoi.

C. Zimbeejev.

Xojordoxi zvenoo organizovaalba

Muxar-Şiberei aimagai, Şaraldain selьsoveedei, Kiirovei neremzete kolxoozoi kolxozniguud bolbol lygovooduud-staxaanovcuudai negedeger respyblikaanska soveşçaanida xabaadagşadai xandalgiiji xelseze yzeed, geraasimovska xojordoxi zvenoo organizovaalxa geze togtoobo.

Staalinska Gurbadugaar Tabanziilei neremzete socialis sorevnovaanida orolsozo, kolxoozniguud bolbol sabşalangaigaa urgasiiji deeşelyylxe ba nyxer Geraasimovai oopediiji yrgeneer xereglexe geze ujalga abhan baina.

Tus kolxoozoi xojor zvenoonuudanь 400 gektaar sabşalan uhalaad, sabşalangaigaa gazariiji tygsyyl modonuudhaa, burgaahanuudhaa seberlelgede traaktor ba traaktorna zebsegyydiiji xereglexe baina.

F. Fomiin.

Hyylei medeeselnyyd

TOOKIODO JIXE TYIMERNYYD BOLBO

Tookio, main 22. (TASS). Ysegelder, Omoriido (Tookiodoxi raioon) jixe tyimer bolood, metalliiçeska spisavuudai zavoodiiji ba bairiin 336 gernyydiiji galdaarxiba. Xynyydeişji zeertvenyyd bii, 1300 xynyyd gergyi bolsoo.

Main 22, Tookiodoxi Sibaa raioondo baha tyimer bolzo, bairiin 76 gernyydiiji, tamxinai faabrikiiji ba xedii metallurgii ba maşiinabaiguulgiin zavoodnuudiiji galdaazarxiban baina. Xoxidolonь (ybiitkenь) 50 millioon ieenhee deeşe bolnoo.

GERMAANSKA XEBLELEI ANTIPOOLЬSKO VESTYPLEENI

Beerlin, main 22. (TASS). Gazeedyyd bolbol Poolьşodo esergyy vestypaalza, main 21-nei hyni, Kalьtgoov geze pograniiçna staanca deere jirehen, diplomatiiçeska noomertoi poolьsko avtomobiilьhaa revolьveereer buudaxadanь, Danciigta huudag nemeec aluulba geze Danciighaa medeeseliiji delgeryylne. Gazeedyyd bolbol avtomobiilьda, poolьsko 3 çinoovniguud, tereşelen tamoozenna glaavna inspecktor jababa geze medyylne.

ZURAG DEERE: Xitaddaxi vojeenne jabuulganuud. Xitad aarmiiin vojeecyyd. (TASS-iin fotokrooniko).

IJERYSALIIMDAXI JEVREISKE EXENERNYYDEI ANTIANGLIISKA DEMONSTRAACA

Loondon, main 23. (TASS). „Deili geraalьd" gazeedei korrespondeentiin Ijerysaliimhaa medeesexeer xadaa tende, ysegelder, Palestiiniin gyrenei baiguulaltiin angliiska şine plaanda esergyy zoriuulagdahan, jevreiske exenernyydei arbamiangaanai demonstraaca bolhon baina.

Angliiska parlaamentiin Jepiskoop Kenterberiiiske ba liberaliistka depytaatka Elleen Vilьkinsoon bolbol Çemberleende, Palestiiniin talaar angliiska şinenyyd duradxalnuudiiji esergyy protesttei telegraammiiji elьgeebe.

Soveed Sojuuzai Geroi Vodopьjaanovai arktiiçeska niidelge

Main 24-de, yglөөnei 10 çaasta, Soveed Sojuuzai Geroi Vodopьjaanov bolbol „N—170" samoliood deere, Moskvaahaa Amdeermede niidebe. Vodopьjaanov bolbol mylihenei, navigaciin urda teexi şinzelelgiji Amdeermiin raioonuudta—miis Zelaani—Vjedineentiin aral—miis Çeliyyskinde xexe baina. Somoliood xadaa busaza jirexedee, miis Çeliyyskin—Izveestiiin aral—Belii aral—Amdeerma marşruudaar niidexe baina.

Ene niidelgeer, xoito dalain zamai mylihenyydiiji şinzelgiiji sag yrgeliin xaraaliji exilebe.

Samolioodoi boort deere: professoor Zyboov, aspiraant Karkaaş, gidroloog Bataşeeviç, liootçig Çyknoovski jabana. (TASS).

GERMAANIHAA POLIAAGUUDIIJI SYLELGE

Varşaava, main 23. (TASS). Germaanska zasaguud bolbol antipoolьsko propagaandiiji yrgeneer jabuulxa zuuraa, poliaaguudai pomeşçeeninyydtenь negzelgenyydiji xexe, jamarşji şaltagaangyigeer, tedeneriiji sylelgede elьgeexe baina.

Сталинска эпохын зол жаргалта, талантта советскэ багашууд мандаг!

П. Д. Цымпилов.

(Хэжэнгын һургуули).

Хэжэнгэ

Уужам [illegible]нда,
Урадхал[illegible]н хоймо[illegible]
„Зургаан[illegible]бй фермэдэ
Зунай [illegible]аһан һайт!

У[illegible]а хадаһаа эхитэй
Урадхуул уһаниинь һэрvvн юм.

Ударник стахановцууд тvрvvтэй
Улад зониинь хvхюvн юм.

Сэлгеэ vргэн нютагтам
Сэсэг жэмэс дэлгэрэнэ,
Сэбэр гоёхон байдалдам
Шэнээр баяр бадарна.

Ш. Д. Цыренов.

(Хэжэнгын һургуули)

Сесег

Зунай vглөөгvvр—намагай дээгvvр
Зурыжа баглайран манан дэгдэбэ.

Ургажа һууһан улаалзай сэсэгvvд
Урагша хойшоо ганхан намилзана.

Урматай нюураа игаалган дулаасаад
Узуур—эшэ, хvлөө нугалжа
Уһан-дуһал, vvлэнһээ гуйна.

Л. Бимбаева.

(Гильбирын һургуули)

КУЗНЕЦ

Хан-хан...
Тvмэрэй ханхинаан дуулдажа,
Таб-яб...

Балтын абяан дорьбоно.

Шиир-шуур...
Шэрээдэһэнэй шэмээн гаража,
Шаан-шуун...
Хөөргэ vлеэн хvvенэ.

Пар-пур...
Халуун тvмэр хабсаража,
Тад-няд...
Машинын часть бутэнэ.

Хvхюv солбон,
Кузнец эндэ дархалжа,
Хурдан бушуу
Стахановскаар хvдэлнэ.

Д. Ц. Самбуев.

(Хорини һургуули)

ХVСЭЛ ДУРАН ХVРЭНЭЛ!

Баярнай
Булгилан халяжа,
Булаг шэнгеэр харьялнал!
Арадай
Арюун искусство
Аятай һайханаар бадарнал!
Хvгжэмэй
Хvхюv абяан
Хэзээш гоёор гаранал!
Золтой
Залуу бидэнэй
Зvрхэ-сэдьхэл татанал!
Мvнөө
Манай орондо —
Музыкэл татахаар vел!
Хууraa
Хургаар дараха
Хvсэл дуран хvрэнэл!

* *
*

Кремльһээ
Хэтын жаргал
Хэзээдээ мvнхөөр туяарнал:
Хамаг
Хvн тvрэлтэндэ
Холын харгые заанал!
Агуу
Аба СССР-тэм
Арад булта эрхэтэйл!
Хэзээш,
Хэнш болхо
Харгы ходо нээлгээтэйл!
Совет,
Сталинска эпоха —
Шvлэг бэшэхээр vел!
Поэт
Писатель болхо
Хvсэл дуран хvрнэл!

Yni udaan xylieelgehen narata dulaan ydernyyd jiree.
ZURAG DEERE: PVRZ-iin 68-dxi hurguuliin otliiçniguud maassova proguulka deere.

Эрдыни Цыбиков.

(Яруунын дунда һургуулиин һурагша)

Яруна

(Зунай сагта).

Томо уулын
Толгой дээгvvр
Туяа гэрэл
Тудуулаад,
Мvнгэн һайхан
Мvнхэ Яруна
Мэлмэрэн байна
Мэлмыгээд.

Зэрэлгээ татан
Зэдэлэн байгаа
Нэлэнхы тайгань
Нэмжиигээд,
Нажарай халуун
Наранай гэрэлдэ
Наадан байна,
Намаалаад.

Дымбырэл Цыретаров.

Хабарай эхин

Халуун наран мандана,
Хабар болжо эхилбэ.

Хабатай элшэтэй наранда
Хадын саһан хайлана.

Олон хvхюvн колхознигууд
Омогтой ажалдаа оронол.

Тала байһан газарнуудта
Таряа талхан нэбшынэл.

Гvбээ нугын сэсэгvvд
Гарбал vнгөө буляалдан.

Яагааш тvргэн урганаб,
Ямар һайхан эдлvvриб!

А. Г. Юров.

(Музыкальна училище)

ТVРЭҺЭН НЮТАГНИ

Ангар мvрэнэй
Ара таладань,
Арюун һайхан
Амтан һэбшээндэ
Аялгатан байдаг,
Тvрэһэн минии нютагни.

Хvхэрэмэ гvбээ,
Хvмэг хадануд,
Гайхамшаг жэшээ
Гоё зурагууд,
Байнал урдам
Тvрэһэн минии дайдадам.

SEKREED BA SLYYƵBE [1]

DOZOORTO

Obeedei xoino bojeec-pograniiçnig Leevçenko şineelь deegyyree sagaan balaxoon ymedeƶe, vintoovkojoo şalgaƶa yzөөd, xile deere dozoorto garba. Selmeg naratai ba xyiten yder baigaa, xyl doronь sahan şar şar gene, bojeec Leevçenko bolbol xaişan geƶe daisanşpiooniiji barixajaa, tereenee zastaavada naçaalьnigtaa asaraxajaa şibşexiin xamta, bişe bojeecuud-pograniiçniguudni:

—Berxeş daa Leevçenko! Zaluuxan pograniiçnig aad, jaagaa zorigtoib. Xariit, jamar mandagar daisaniiji bariaab!—gexe daa,—geƶe şibşeƶe jababa.

Leevçenko ybertөө Sekreed geƶe neretei golubkaatai jababa, tereenee jabuud dundaa gargaƶa, edieenei butarxaigaar edieelyylbe.

—Zai, Sekreed, bide xojor erxebişe daisaniiji bariƶabdi. Bişe nyxednei barinabşii, bide jyynde ba ixagyibdi, a? Zai, oro hөөrgөө ybertem, xyiten baina, daaraxaş...—geƶe xeleed, golubkaagaa ybertelƶerxibe.

DAISAN

Leevçenko gente sahanai şarşaganaxiiji duulba.

Daisan gy?

Bişe, toirood xuuşaaraal sab sagaan baiba.

Ali daisan bolbol Leevçenkoşingi baha tiime sagaan balaxoontai baigaa gy?

Leevçenko haisa xaraad, vintoovkojoo abba. Өөrtenь adli sagaan balaxoontoi xyn xorgodood baihan modon teeşenь seb sexe hemeexen alxalaƶa jababa. Tere xynei xaƶuuda tomo gegşiin xara noxoi jabalsana.

—Zogso!—geƶe Leevçenko xaşxaraba.

Tereexen sekyynde soo xojor daxin buu hyrbe. Tyryyşeer daisan, udaanь Leevçenko buudahan baigaa. Daisan buudaƶarxihoor tergedebe, Leevçenko joolood, xaƶuu teegyyree saha uruu unaşaba. Daisanai homon xyliinь şarxatuulhan baigaa.

Gebeş, şarxatalıan Leevçenko baxardabagyi. Gyiƶe jabahan daisaniiji sahan deere xebteƶe baigaad, yşөө nege buudaba. Daisan unaşaba.

Tiixede Leevçenko bolbol daisaniiji alaab, ygeiş haa şarxatuulaab geƶe bodood, buudaxajaa bolibo.

Leevçenko karandaaş saarha xojoriiji garg ƶa, iigeƶe zapiiska bişebe:

„Xile ebdegşiiji buudabab. Şarxataab. Tuhalamƶa xeregtei Leevçenko“.

Tiigeed golubkaagaa gargaƶa xelene.

—Zai, Sekreed Sekreetiiç, bi şinii xylde ene zapiiska ujaxamni. Eneeniiji abaad, manai pograniiçna zastaavada niidƶe oşo. Tende ene zapiiska unşaad, nanıda tuhalamƶa xyrgexe. Zai, tyrgexen niide, Bi magad yxeşeƶeş bolxob.

Bojeec Leevçenkiin xelehen yge Sekreed golubkaa oilgooş ygei daa. Tereş zastaavadaxi golubkaanuudaingaa gertel niidƶe oşoxo, tiixedenь tereeniiji zapiiskatainь deƶyyrne oloxol baigaa daa. Bojeec Leevçenkiin hanaaşahaa ondoo jyyme bolşobo. Sekreed niidƶe şadabagyi.

Jyyndeb gexede, tere daisan şarxataaş ygei, aluulaaş ygei, xarin zoriuuta şarxatahan şingieer yzegdeƶe baihan baiba. Leevçenkiin gartaxi golubkaa xaramsaaraa-baha buudaba.

Homoniinь Sekreediiji alaƶa, yçөө Leevçenkiin gar şarxatuulba.

Daisan tendehee bodoƶo, tergedebe.

Leevçenko zugadaƶa jabahan daisaniiji buudaxa hanaatai aad, arai şadabagyi. Mylxixeş gehen aad, baha şadabagyi. Saha dolioogood, yxeşehen golubkaagaa xaraƶa xelebe;

—Eex, Sekreed!

Eneenhee ondoo jyyş xelebegyi. Tere daisan Soveed Souuzda xile nebteren oroxonь baina, ende gemtei xyn bojeecp gramiiçnig Leevçenko myn bolno, geƶe bodoƶo xebtebe, Leevçenko yşөө nege daxin saha dolioogood, ybeşendөө jo loxo myrtөө viint xyben xojoriiji gargaƶa, tyryyşeer şarxatahan garaa, hyyleerenь xylөө boobo.

Tiigeed yxehen golubkaagaa karmaanlaƶa, vintoovkojoo şireed, mylxiƶe medebe.

SLYYƵBE.

Slyyƶbe geƶe neretei pograniiçna noxoi ene yjede yyƶnelƶe dyyrgeƶe baigaa. Уyƶnenь xerş amtatai baigaa haanь, buugai duu duulaxadaa, Slyyƶbe edixejee boliƶo, bejee ƶeheed, baiƶa jadan xusaƶarxiba. Bojeecyyd pograniiçniguud buugai duu duulaagyi baiba,—noxoi xynde oroxodoo jixe honor baidag. Slyyƶbe yşөө nege daxin xusaƶa, agaar unxidaad, gyiƶerxibe. Zosooşoo agaar tatan Leevçenkiin myrөөr ton xurdaar gyiƶe oşobo. Leevçenko dozoorto garxadaa Slyyƶbiiji olo daxin abƶa jabahan ba eldeb amtatai jyymeer edieelyylhen baigaa. Vojeec Leevçenkiin yneriiji Slyyƶbe hain medexe baigaa.

Slyyƶbe bolbol gente Leevçenkiiji xaraƶarxiba.

Leevçenko urdanaixidaal adli vintoovkojoo barlaad, zogsoƶo baigaa bişe, niuuraaraa zөөlen saha ymxeƶe xebtebe. Vintoovkonь xaƶuudanь xebtebe.

Jyyn boloob.

Slyyƶbe hyylee xydelgeƶe, pograniiçnig Leevçenkiin şixe dolioogood abba.

Bojeec Leevçenko xydelengyi xebtene.

Slyyƶbe yşөө nege niuuriijinь dolioogood abba.

Leevçenko niydөө neegeed iigeƶe xelebe:

— Slyyƶbe!

Leevçenko bolbol Slyyƶbejee garaaraa elьbeed, saaşanь yrgelƶelbe:

— Slyyƶbe, zastaavadaa oşo. Ene golubkaa şydendөө zuugaad, zastaavadaa abaaşa. Zai, tyrgen jaba!

Slyyƶbe bolbol pograniiçniguudai jyyş ygөө haanь zuugaad jabaƶa şadadag baigaa. Tere yxehen golubkaa abaaşji haa saaşaa oşoƶo ygebegyi.

— Aril tyrgen, gyi!—geƶe Leevçenko xeleed, zoriuuta uurlahan xeber yzyylbe.

Slyyƶbe gomodƶo, hyylee xabşaad, gyiƶerxibe.

DAISANAI NOXOI

Slyyƶbe zastaavadaa oşoƶo jabataraa xargiidaa ondoo noxoin yner abƶarxiba.

„Ene Azoor bişe,—geƶe bodobo,—Azoor kyyxni soo galda oroƶo, tereenhee şatahan noohonoi yner gutadag. Ene Miilke bişe, Miilkehee seliood-kiin yner gutadag“. Slyyƶbe oiro toironxi noxoinuudaingaa yneriiji haisa mededeg baigaa, ende gutahan yneriiji medexegyi baiba.

Golubkaagaa zuugaad, honirxuu Slyyƶbe bolbol tanigdaagyi noxoin myrөөr gyiƶerxibe.

Slyyƶbe gente zogsoşobo.

Urdahaanь şugii soohoo tomo gegşiin xara noxoi şydөө irzailgan arxirahaar xaraiƶa jirebe. Ene xadaa Slyyƶbiin tanixagyi, ondoo, daisanai noxoi baigaa. Narin hyyltei, bogoni şixetei ba ugaa muuxai zyhe buruu noxoi.

Slyyƶbe bologooxodƶo, yxehen goluubkaagaa sahan deere tabiƶarxiood, urdahaanь şydөө irzailgaba.

— Atyy!—geƶe şugiin saanahaa daisan zaxiraba.

Xara noxoişji Slyyƶbede oroƶo jirebe.

Slyyƶbiin xaƶuu teeşee hyrxelөөr, xara noxoi xamaraaraa saha xadxan unaşaba.

Daisan noxoinuudai temeselei dyyrxiiji xylieengyi, saaşaa oi sooguuraa zugadaƶa, şirengi soo xorgodobo.

Slyyƶbe tere noxoin xooloido ahaşaba. Xara noxoinь Slyyƶbiiji heƶereƶerxiood, multa hyrşexejөө zabdabaş arai şadabagyi. Slyyƶbe xooloijinь syme xaƶaƶarxihan baiƶa, xara noxoişji yxeşebe.

Tiigeed Slyyƶbe golubkaagaa zuugaad, zastaavadaa gyiƶe jirebe. Udaaşgyi golubkaagaa zastaavadaa asaraƶa, naçaalьnigtaa ygebe.

—Jyyn geeşeb enemenai?—geƶe naçaalьnig asuugaad,—Slyyƶbemnai Sekreedei yxehen beje asarabal—gene.

Zapiiskiijinь unşaad, morindoo buşuuxan mordoƶo, komaanda ygebe:

—Minii xoinohoo!

Morito pograniiçniguud naçaalьnigaingaa xoinohoo jababa. Slyyƶbe naçaalьnigaingaa urda tee jabana. Slyyƶbe xadaa edener minii baƶuuƶa alahan noxoi xaraxajaa jabana geƶe hanaad, naçaalьnigaa yxeşehen xara noxoi teeşe daxuulan abaaşaba.

—Xariit eneeniiji! Nyxer Leevçenkomnai xaanab? geƶe naçaalьnig xelebe.

—Myriinь ene bainal!—geƶe nygөө pograniiçniginь xelebe.

Gente Slyyƶbe nege zyg barlaad gyiƶerxibe, morito pograniiçniguud xoinohoonь jababa.

—Ygei, enemnai Leevçenkiin myr bişel, Leevçenko vaalenkatai hamnai, eneşni sabxitai xynei myr le! Eneş daisanai myr!—geƶe naçaalьnig xelebe.

Myriinь tiiged geed duuhaşaba.

Slyyƶbe nege naraha doro oşoƶo baigaad, xorotoixonoor xusaƶarxiba. Narhanai şiibyyhen soo nege sagaan xubsahatai xynei xorgodoƶo huuxiiji naçaalьnig xaraƶarxiba.

—Buugtii!—naçaalьnig zaxiraba.

Şpioon modonhoo buuƶa, garaa deeşenь yrgөөd zogsoşobo.

Xojor bojeecyyd tere şpiooniiji zastaavadaa asaraba. Naçaalьnig bişe bojeecyyd ba Slyyƶbeteigee şarxatahan Leevçenkojoo bederxejee saaşaa jababa.

Leevçenkonь tere sahan deereel xebteƶe baihanaa, naçaalьnig ba bişe nyxedyydee xaraad, iigeƶe xelebe:

—Bitnai daisaniiji aldaƶarxioob. Eex!

—Hanaagaa by zobo, nyxer Leebçenko. Ta өөrligөө gerol şingieer abƶa jabaat. Daisan barigdanxai,—geƶe naçaalьnig xelebe. Pograniiçniguud Leevçenkiiji morin deeree abba.

GURBAN NYXEDYYD

Xabar tee bojeec-pograniiçnig Leevçenko xysed edegeƶe, şine golubkaatai bolood, tereendee baha Sekreed geƶe nere ygebe.

Sekreed, Slyyƶbe, Leevçenko gurbuulan ugaa jixeer nyxesehen baigaa. Slyyƶbe zarimdaa gulubkaagaa şydendөө zuugaad jabadag. Golubkaanь iigyylxe duratai baigaa. Gebeş, golubkaa xadaa Leevçenkiingee myr deerexene huuxa jixe duratai hen. Slyyƶbenь ezeneingee xaƶuudanь huuxa duratai hen. Ene gurbaniiji tere janzaaranь xydөөƶnig iigeƶe zuraba.

D. Daşiijevai orşuulga.

1) Iime zagoloovkotoi kniige buriaad-mongol xelen deere orşuulƶa ByrGIZ xeblen gargaxajaa baina.

Харюусалгата редактор Р. БИМБАЕВ.

Адрес редакции: Центросоюзная 19 Телефоны: редактора — 2-44, отв. секретаря 3-23, Сельхозотдел— 7-55, Промотдел — 5-07.

БМАССР-ай НКМП-ай типографи. Уполглавлит № 750